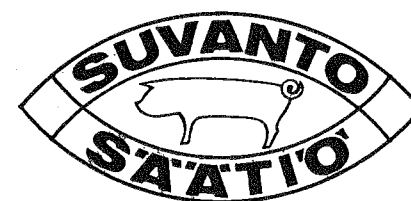

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 5 1981
HEINÄKUU

Sakkola-juhla Vesilahdella 2.8. Tervetuloa!

Kuvassa aikaisempien pitäjäjuhlien vieraita.

Jumalan sana luo yhteyden

Tänä aikana on paljon juuristaan irtireväistyneitä ihmisiä, jotka uudella ja oudolla paikkakunnalla tuntevat yksinäisyyttä ja turvattomuutta. On tärkeätä, että ympäristö ottaisi heihin yhteyttä ja tukisi heitä. Me tarvitsemme keskinäistä yhteyttä. Tänä Vesilahteenkin on sotien vuoksi muuttanut suuri joukko karjalaisia, joista suurin osa on Sakkolasta.

Ainakin aluksi oli teilläkin varmaan sopeutumisvaikeuksia, mutta ajan kuluessa olette saaneet kokea olevanne samaa pitäjän ja seurakunnan väkeä muiden kanssa. Läpi elämämme tunnemme kuitenkin, olimme sitten karjalaisia tai pohjalaisia, kiinteätä heimoyhteyttä ja haluamme tavata toisiamme. Sakkola-juhlat ovat tällä kertaa täällä Vesilahdessa. Ne ovat tilaisuus, jossa voitte palata yhdessä juurillenne muistoissa ja keskusteluissa. Vanhojen tuttujen tapaaminen merkitsee monille varmaan paljon. Tätä yhteyttä te tarvitsette.

Raamattu korostaa vielä tärkeämpänä pyhien yhteyttä. Juhlien ohjelmassa on sunnuntaiaamuna jumalanpalvelus kirkossa. Jumalan sana tahtois poistaa meistä kaikki

ne esteet, jotka erottavat meitä Jumalasta ja toisistamme. Synti erottaa ja siksi tarvitsemme parannusta ja uudestisyntymistä. Kun Jumalan sanaa saarnataan Pyhän Hengen voimalla, kuuliija voi kokea tämän ihmeen. Uskoessaan Jumalan sanan lupauksen syntien anteeksiantamuksesta hän syntyy Jumalan lapseksi. Raamattu nimittää uskovia Jumalan perheeksi ja pyhäksi heimoksi. Me voimme näin erilaisina ihmisinä Kristukseen uskovina olla veljiä ja sisaria ja heimolaisia

keskenämme. Meidän ei tarvitse olla yksin ja turvattomina, vaan saamme turvata Jumalaan Taivaallisena Isänä ja kokea sellaista keskinäistä yhteyttä, jossa meitä hoidetaan.

Tervetuloa juhliinne läheltä ja kaukaa! Toivon, että koette virkistävää yhteyttä keskenänne toisianne tavatessanne. Jumalan sana saakoon luoda vielä kiinteämpää yhteyttä Jumalan kanssa ja keskenänne.

Aarre Laitila
kirkkoherra

Kesä jälleen meillä

Tervetuloa kesä meille taas!
Suot kesän kauneutta,
terveyttä kaikille.
Kesän rannat kutsuu
vilpoisten aaltojen syliin.
Saapi jälleen sukeltaa.
Kesän kiireet myös kaikille
monet lie.

— Linnut taas poikasiansa hoitelee.
On pian keskikesän juhlava
juhannus.
Luonto kauniina juhla-asussaan!
Veden äärelle kokot kohotkaa!
Tämä ompi nuorison toivottu juhla.
Suven juhla juhannus!

Helvi Laaksonen

Vesilahti Sakkolan pitäjäjuhlien näyttämönä

Yhdeksän vuotta tulee kuluneeksi, kun Vesilahti viimeksi toimi Sakkolan pitäjäjuhlien pitopaikkana. Kun nastamme niinkuin monesta muustakin lähikunnasta on voimakkaat siteet karjalaisuuteen ja nimenomaan sakkolalaisiin, joista usean uudeksi asuinsijaksi Vesilahti lähes 40 vuotta sitten muodostui. Karjalainen väki on aina ollut tunnettua mm. voimakkaasta perinteiden vaalimisesta sekä kotiseutuhengen kunnioittamisesta. Tästä oivallisena osoituksena ovat vuosittain järjestettävät Sakkolan pitäjäjuhlat läheisissä ympäristökunnissa. Näiden juhlien järjestämisen saatossa ovat olosuhteet näillä asuinsijoilla monasti paljonkin muuttuneet. Vesilahti perinteisenä ja tyypillisenä maaseutukuntana on tosin vuosikymmenien varrella menettänyt runsaasti väkeään lähinnä kaupunkiseuduille, mutta sen peruselinkeino, maatalous ei sitävastoin ole heikentynyt, päinvastoin entisestään voimistunut. Maatalous on myös se elinkeino, joka siirtokarjalaisille oli alkuaan lähaisin ja sitä se on myös useimmille vielä tänä päivänäkin.

Maatalouden vankasta asemasta huolimatta kunnassamme niinkuin muuallakin maassamme tulee kehityksen kulkea eteenpäin ja tämä edellyttää useimmiten elinkeinojen monipuolistamista. Vesilahdessa tähän tunnetaan olevan tänä päivänä erityisen suurta tarvetta nimenomaan maatalouden ulkopuolella olevien omien työpaikkojen vähäisyyden johdosta. Kun ottaa huomioon sen, että noin 10 % vesilahtelaisista on lähtöisin Sakkolasta, on karjalaisten asema myös kunnan toiminnoissa erittäin merkittävä. Tarvitaan yhteistä voimakasta ponnasta niin kunnan kuin myös kunnassa toimivien eri yhteisöjen toimintojen kehittämisessä. Ilahduttavaa on havaita se, että erityisesti

Sakkola-juhla Vesilahdella 2. 8. 1981

Klo 10.00 Jumalanpalvelus Vesilahden kirkossa
Saarnaa pastori RAIMO NAUMANEN
Uruissa kanttori JUHA KUPARINEN
Kirkkokuoro, johtaa kanttori PEKKA VENTELÄ

— — —
Kunnianosoitukset Sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä
Narvan soittokunta avustaa

Klo 14.00 PÄIVÄJUHLA Narvan seurojentalossa
Musiikkia — Narvan soittokunta
johtaa Yrjö Punkari
Karjalaisten laulu
Tervehdyspuhe — Kauko Virolainen
Yksinlaulua — kanttori Juha Kuparinen
Lausuntaa — Elli Pulakka
Musiikkia — Narvan soittokunta
VÄLI-AIKA
Musiikkia — Narvan soittokunta
Hämäläisten laulu
Juhlapuhe — professori Erkki Aps
Huilitrio — Tiina Helo, Kirsi Toivonen ja Hannele Karjainen
Musiikkia — Narvan soittokunta
Tervehdykset
Vesilahden kunta
Vesilahden seurakunta
Lopettajaisanat — Yrjö Raaska
MAAMME

karjalainen väestö on mm. juuri kunnan kehittämistyössä ennakkoluulottoman voimakkaasti mukana. Tämän voim karjalaisesta ihmisestä itse hyvin aistita ja ymmärtää saadessani tilaisuuden tutustua kolmenkymmenen vuoden ajan eteläkarjalaisiin ihmisiin Rautjärven Simpeleellä.

Se tosiasia, että sukupolvet vaihtuvat ja myös eri maakuntien heimat sekoittuvat, ei kuitenkaan onneksi näytä laimentavan voimakasta karjalaista kotiseutuhenkeä ja

sen vaalimista. Toivottavaa on, että useammat nuoret edelleen ja toimintaansa voimistaen jatkavat näitä perinteitä, mikä on myös yhteisen kansallisen kulttuurimme kannalta ensiarvoista. Varmaa on, että Vesilahden kunta toimii iloa tuntien Sakkolan pitäjäjuhlien isäntäkuntana ja toivoo voivansa olla siinä roolissa myöhemminkin.

TERVETULOA VESILAHTTEEN!

VESILAHDEN KUNTA
Kunnanjohtaja Jukka Alkio

KESÄILTA SUVANNOLLA

Venheen kokka
keinuu Suvannolla.
Airon laulu
narskuu hankaimilla.

Kultaa iltarusko
maisemaa.
Jossain käen
ääni helkähtää.

Pitkää siimaa
laskee joku Matti.
— Järven rantaan
hiipii harmaa katti.

Ruokorannan
poukamassa hauki
veden pintaan
nousee silmät auki.

Kukkii valkoisena
tuomipuu.
— Laivan suuntana
on Joensuu.

Mylvähtelee
Koukkuniemen sonni.
Venheen suojassa
on olla onni.

Rattaaan ääni
yli järven kantaa.
Kulkee aalto
kohti vastarantaa.

Kylän naiset
ulkotyönsä heittää,
lehmät lypsää,
iltakahvit keittää.

Nuoret parveilevat
kylätiellä.
Iloon yhteiseen
on suunta heillä.

— — —
Suvannolla yhä
tuulen poika
heiluttelee
rantaruohikoita.

Elsa Tuokko

Vierailu Vesilahdella

Ystäväni kutsui vierailulle. Päiväksi olimme valinneet torstaipäivän, mutta järven nimestä ei ollut mitään puhetta.

Tuli torstai ja se oli toivoa täynnä. Ajelimme Vesilahteen lähelle Narvaa, missä on tienviitta Punkalaitumelle. Siitä pari kilometriä ja piti olla tienhaara oikealle. Olimme niin menopäällä, että emme koko tietä huomanneet ja näin ohitimme sen. Sen jälkeen kyllä kaikki oikealle menevät tiet tutkittiin ja poikettiin jokaisen huvilanomistajan pihamaalla aivan Krääkkiöön asti! Jossa teimme täyskäännöksen ja aloimme tutkia toiselta tien puolelta huviloita. Tämä matka alkoi jo muuttu mielenkiintoiseksi huviretkeksi...

Kun poikkesimme ihmisten kesäpaikkojen pihoille, niin kaikki olivat niin ystävällisiä, mutta sanoivat, että eivät tunne hakemaamme huvilan omistajaa. No, ei tietenkään, kun olimme ajelleet aivan toiselle suunnalle. Mutta saimme matkalla kuin läpileikkauksen suomalaisesta kesäpaikkaidyllistä. — Ei kukaan näyttänyt olevan joutilaana: Kuka

HORSMA

Epilobium angustifolium
Horsma, kesän kukkajättiläinen.
ilon tuoja, punalstva,
loistollasi peittit raunioita.
Kolkot, rumat, sodan tuhot
loihdit kukkaviidakoksi.
On ihme mistä siemenet
lienee raunioille lentäneet?
Kukoistukseen mahtavaan
surun kätkit, lohdutit...
Kesän kukkajättiläinen
kodin raunioilla
et unohdu sä milloinkaan!

KL P

raivasi pihamaata kottikärryjä työnneen, toinen muurasi vasta savupiippua, kun naapurissa jo lakattiin permantoa. Naisväki kohenteli kukkapenkkejä. Elokuun loppu kun oli niin kehäkukka paistoi komiasti iltauringossa. Ja orvokki oli niin hauskan näköinen kun se täydellä naamalla kiitteli käynnistään ohi kulkevia huvilan kyselijöitä.

Tulimme kotiin ja vähän keljutti, kun emme löytäneet hakemaamme huvilaa. Mutta silti oli torstai ja päivä toivoa täynnä!

Seuraavana päivänä ystäväni soitti ja kysyi, että mikä oli syy kun ette tulleetkaan? No, eihän me muistettu kysyä edes järven nimeä, niin kuinkas me sinne olisikaan osattu. Hän neuvoi tien uudelleen ja pistin sen oikein paperille ylös. Järven nimi oli Lemmettyjärvi. Lupasimme sitten lähteä lauantaina paremmalla onnella. Vaikka meillä kartta oli, niin vieläkin saimme hakea sitä paikkaa tosissamme, vaikka olimmekin jo näissä Lemmettyjärven maisemissa, mutta toisella rannalla.

Täällä oli kolmen huvilan ryhmä. Yhdessä oli aivan rauhallista, ovet olivat lukitut, mutta kaksi naapuria olivat jättäneet ovet selko selälleen. Huhuillimme siinä pihapolulla, ei mitään vastausta kuulunut. Arvelimme, että kesäasukkaat olivat lähteneet marjaan, sillä mustikat olivat jo ajat sitten kypsyneet ja puolukankin poski punoitti. — Autoja oli pihalle parkkeerattu kolme, mutta ei näistä mikään ollut tutun näköinen. Siinä katseltuamme näimme toisella rannalla upean huvilan. Tuumasimme, ehkä se on tuo?

Menimme jälleen päätielle ja jatkoimme tätä huvilaa kohti. Kun pysäytimme auton huvilan kohdalle niin ystäväni ääni kuului sieltä rantamaisemasta, minä huhuulin vas-

taan ja hän tulikin meitä tervetulleeksi toivottamaan.

Olimme vihdoinkin viimein perillä. Niin sitä kävi kun olimme ensikertalaisia paikalla.

Rannassa ihailimme tätä Lemmettyjärven kauneutta ja kirkasta vettä. Huvila oli kaunis, siinä rakennuksen mittainen teranssi, sillä kelohongasta halkaistu ainakin kolmen metrin pituinen pöytä penkeineen. Pinnat oli lakattu ja jalat luonnonlonkeroiset pahkoineen. Oli todella kaunis teranssikalusto ja erikoinen. Kun mentiin sisälle, siellä oli niin kotoinen tunne.

Pian kahvikin kiehahti. Isäntä itse lähti saunan lämmityspuuhiin, emännän tehdessä sisäaskareita. Miehet menivät ensin saunaan ja naiset jälkilöyläilylle. Saimme nauttia hyvästä kylvystä, ja lopuksi pulahdimme sinne Lemmettyjärveen.

Jonka jälkeen aloitimme viettä viikonloppuilltaa tässä ihastuttavassa ympäristössä. Valitsin istuimikseni parhaan paikan ja talonväki tarjosi tarjottaviaan. Siinä istuessani huomasin mikä maisema on edessäni: Aivan kuin taulu. Kolmetrisestä ikkunasta näkyi kun alkusyksyn ruska alkoi tehdä tuloaan. Iltaaurinko laski taivaan rannan taa. Järvi oli aivan tyven, ilta alkoi hämärtyä.

Isäntä teki takkaan tulen. Siirryimme takkatulen äärelle. Siinä takkatulen äärellä nuoruuden muistot kyti kuin hehkuva hiili. Olimmehan lapsuudenystävät tavanneet toisemme. Ilo oli olla yhdessä ja muistoja riitti. Talon väki houkutteli meitä jäämään yöksi. Ja kyllä täällä unikin mastui...

Aamulla kun heräsimme, nautimme aamukahvista ja päätimme lähteä marjaan. Ystäväni laittoi kaalisopan hellalle ja pökököä pesään. Sopan joutuessa menimme tien yli ja nousimme mäkiä rinnettä ylös. Täältä löytyivät mainiot marjamaat.

Lemmettyjärvi Vesilahdella.

Ei tarvinnut kauan tohista, kun kahdeksan litran ämpärit olivat punaisia puolukoita täynnä. Laskeuduimme rinnettä alas huvilalle. Kylä maistui kaalisoppa marjaretken jälkeen.

Aloimme tehdä lähtöä kotiin ja

kiittelimme vieraanvaraisuudesta isäntäväkeämme.

Kun kevät saapuu ja jäät lähtevät Lemmettyjärvestä, olemme jälleen tervetulleita huvilavierailulle.

Aliina Liimatainen

Ahon reunalta

"Ruislinnun laulu korvissain ja tähkäpäitten päällä täysikuu", näin runoilija Eino Leino tunsikin elokuun yön taian, "Se on onni omani", hän sanoo.

Olen katsellut vanhoja valokuvia Vesilahden kirjastossa, kuinka elävästi ne säilyttävät vuosikymmenien takaista elämää työstä ja juhlasta. Paljon juuri on kuvia elokuusta. Vakavan tyynä niissä Hämeen miennyt kansa katsoo vaalenutta ruisvainiota, sirpit kädessä odottaa isännän sanaa: — Nyt aletaan leikkuu! Kuvissa väreilee, tuntuu kaukaa tulleelle katselijallekin suurta juhlan tuntua ja kaiken yllä harras kiitos Häntä kohtaan joka viljan kypsyttää.

Tunsin kaihoavaa ikävää, mennyt-tä onnea, noita kuvia katsellessa. Meillä ei ole enää noita vanhoja

valokuvia, joista voisimme näyttää heille, jotka eivät koskaan ole Suvannon rantoja nähneet, kuinka isät ennen siellä viljansa niitti ja Luojaansa kiitti.

Meillä vanhemmilla on vain muistossa se kypsyvän elontuoksu, ruislinnun laulu yössä, jossa leijui tuulen kantamaa aromaa tuoksua.

Jotain tämän tuntuista tunteita ja aatoksia ajattelemme saapuessamme Sakkola-juhlaan ja lähtiessämme kannamme kauan sielussamme juhlan muistona.

Tämä juhla erkanee toisista suvi-juhlista. — Onko tässä jo syksyn saapumisen surumieltä? Odotammeko jo lentoa keltaisen lehden, vai sekö, että tutun ystävän tukkaan on istahtanut ensimmäinen hopeahius?

Viki

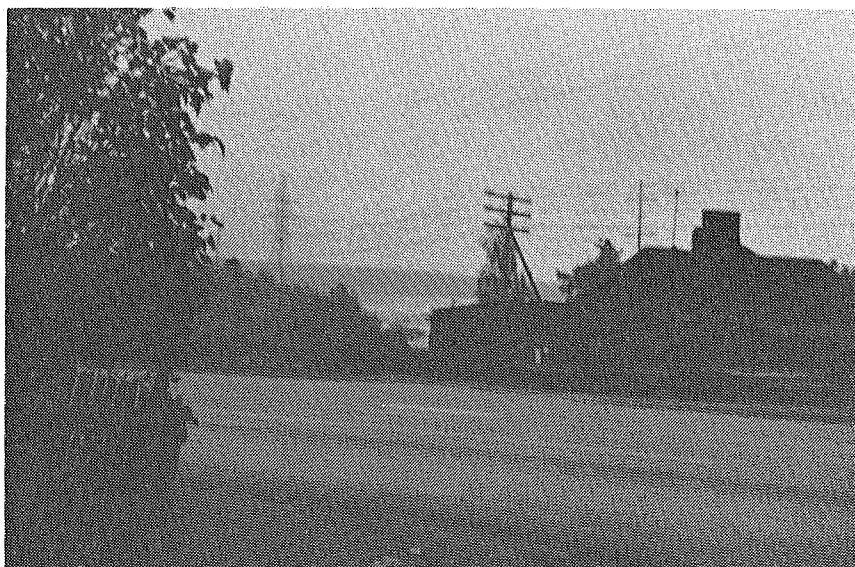
Kolme valokuvaa kotiseudulta

Näkymää Kiviniemestä Vuokselle.

Piha-aukeama ompelija Taimi Bongin koti, Viiksalahdi Savioja.

Näkymä Kiviniemen keskustaa.

Uusia ylioppilaita

Pirkkalan yhteislukiosta: Anna Katriina Koppanen. Vanhempansa Hilikka Koppanen, o.s. Santanen, Huittisista ja Eino Koppanen Sakkolan Luprikkalasta.

Päivi Jääskeläinen. Vanhempansa Lrja Jääskeläinen, o.s. Annala, Pirkkalasta ja Risto Jääskeläinen Sakkolan Luprikkalasta.

Ulla Laamanen. Vanhempansa Aune Laamanen, o.s. Kelo, entinen kotikylä Sakkolan Karhola ja Jorma Laamanen, entinen kotikylä Sakkolan Sipilänmäki.

Eeva Kaarina Pursiainen. Vanhemmat Annikki ja Taisto Pursiainen. Isän isä Sakkolan Petäjärveltä.

Lempäälän—Vesilahden lukio Paula Rautaneva. Isä edesmennyt Lauri Rautaneva Sakkolan Pannusaaressa.

Mika Markus Oivanen. Äiti Leena Kyllikki Oivanen o.s. Saretsalo Sakkolan Valkjärven kylästä.

Turun Pernon lukio Timo Pitkänen. Vanhemmat Ritva ja Matti Pitkänen. Isä Sakkolan Viiksanlahdesta.

Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täytti opettaja Martta Hiekkaranta 27.5.1981. Hän oli ennen sotia Sakkolan Kiviniemen eteläpiirin alakoulunopettajana. Nykyinen kotipaikka on Helsinki.

75 VUOTTA täytti 14.6.1981 Yrjö Mönkäre Helsingissä. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi.

70 VUOTTA täyttää 28.7.1981 Vilho Pitkänen Lempäälässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Haitermaa.

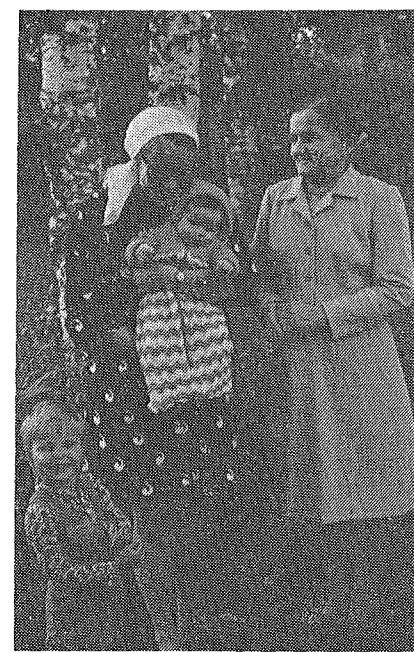
60 VUOTTA täytti 11.6.1981 Helmi Elina Tuomola, o.s. Lopenen, Pirkkalassa. Entinen asuinpaikka Sakkolan Kirkonkylä.

60 VUOTTA täytti 12.6.1981 Onni Kuoppa Lempäälän Moisiossa. Hän on syntynyt Sakkolan Terenttilässä. Nuoruudessa oli harrastuksena yleisurheilu. Hän on Lempäälän raittiuslautakunnan puheenjohtaja ja osallistuu seurakuntatyöhön.

60 VUOTTA täytti 16.7.1981 Oskari Kuoppo Lempäälässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kelja.

50 VUOTTA täytti 10.6.1981 opettaja Veikko Lopenen Pirkkalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Kirkonkylässä. Hänelle on uskottu monia kunnallisia luottamustoimia Pirkkalassa. On mukana Karjala-seuratoiminnassa ja osallistunut Sakkola-juhlien järjestelyihin. Urheiluharrastuksena hän on juossut pallon perästä mestaruussarjatasolla pesä-, jalka- ja lentopalloissa.

50 VUOTTA täyttää 30.7.1981 Anni Isotalo, o.s. Tenkanen, Pirkkalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Karhola.

Kuvassa ovat Emilia Kallonen ja Hellin Mäkelän tytär Pirjo lapsineen.

Tätini Emilia Kallosen muistolle

Emilia Kallonen oli syntynyt Sakkolan Lapinlahden kylässä 28.7.1914, kuoli 25.5.1981 Lempäälässä.

Hän sairasti vaikeata astmaa tois-

takymmentä vuotta, joka lopulta vei hänet Taivaanisän luo, vaikka se tuntuu kovin pahalta näin ihmisjäreillä ajatella, mutta kyllä meidän paras Paimenemme aina parhaan ajan tietää, niin raskaalta kuin se tuntuukin.

En arvannut, että oli viimeinen kerta, kun häntä hyvästelin 7.5. Hänen hyvät neuvonsa jäivät ainiaaksi kaikumaan mieleeni. Vaikka Emilia-täti ei itse koskaan omistanut lapsia, silti minun suuri perheeni oli aina hänen sydäntänsä lähellä, ja vielä hän jaksoi muistaa lastenlapsianikin lämmöllä ja rakaudella.

Näin jälkeenpäin ajatellen ei voi, eikä saada kuin lähettää Korkeimman kautta kiitoksen, jos ei aina osannut kyllin kiittää aikanaan.

Kevyet mullat Hänen tuhkaurnalleen.

Veljesi tytär Helli perheineen

Hän meitä muisti ja huolta kantoi, jo lapsena meille tukensa antoi. Kesän kauniin koittaessa alkoi matka ikuinen. Jäi muisto niin kaunis ja hyvä meille.

Hellin tytär Pirjo perheineen

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo NUORA-MOTOR

Lakalaivankatu 4, 33840 Tampere 84
Puhelin 931 - 654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI - PUH. 935 - 81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTOITA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

Arvi Johannes Paussun muistelle

Rajaseudulla synnyit maailmaan, lapsi laulavan Karjalan maan. Jo nuorena saavuit Sä Sakkolaan, kotiseuduksi tunnustit sen.

Oli kansamme vapaus kallis, sille uhrasit elämäsi työn. Teit työtä puolesta kansan ja maan, sekä perheesi onnea vaalit.

Kauan ohjasit seuramme purtta, ajan aalloilla eteenpäin. Kutsuit yhtehen sakkolalaiset, synnyniseutua muistelevaan. Emme saa enää kutsua Sulta, Sinun taistosi tauonnut on. Keski-Suomessa saavutit matkasi päin, Pyhään puistoon tänne nyt rauhaasi jäät.

H. K.

Keski-Suomen Sakkolaseuran muistosanat Arvi Paussun hautaustilaisuudessa.

Arvi Paussu syntyi 13.12.1907 Metsäpirtissä, kuoli 19.6.1981 Jyväskylässä.

Keski-Suomen Sakkola-Seuran

muistosanat

Tauno Huuskan muistotilaisuudessa

Lapsi olit laulavan Karjalan. Suvannon vehmailta rannoilta sieltä. Synnyinseutu, sen muistojen kunnioitus, oli ohjeenasi elämäsi teillä.

Teit työtä puolesta kansan ja maan. Sekä perheesi onnea valvoit. Keski-Suomessa saavutit matkasipään.

Pyhään kalmistoon tänne nyt rauhaasi jäät.

H K

Huuhkan poika

— Tule pois, mies, takaisin. Älä mene, ei sinulla ole lakkiakaan päässäsi! Tule!

Mitä tehdä? Mennäkö ottamaan lakki? Jos tästä vain lähtisi ajamaan — — Pääsisi pois — — mitä? — — tapaisihan se kiinni — — sitten se veisi suuttuneena!

Ukkeli lähti työntymään tuvalle, mutta pysähtyi puoliväliin päästyään.

— Tule, tule! Mitä sinä pelkää, hupsu, enhän minä ole milloinkaan ihmisiä syönyt — päpätti noita puoli-toruen, yksihampainen alaleuka käykällään.

— Oletko sinä kuollut?

— Hä-hä-hä, nauraa retkatti ämä — minäkö kuollut — näethän sinä, että elän ja haastan!

Häkkyrä ei jaksanut uskoa eukon puhetta todeksi, mutta ei keksinyt mitään pakenemiskeinoa, tuli hän ovelle, ja harppasi tietäjän jäljestä tupaan.

— Olin tuolla kammiossa "katso-massa" — tiesin jo sinun lähdettyäsi, mitä tahdot — aloitti noita puhella, rauhoittavalla sävyllä, nähtyään vieraansa pelästyneen katseen.

Häkkyrä ei vielä saanut sanaa suustaan, vastatakseen ja tarttuakseen aloitettuun asiaan, sillä lähtemättömästi oli mieheen mennyt usko, että noita on kuollut, vaikka onkin tuossa, haastaa ja liikkuu: "Katsohan — miten sillä on silmät kuopallaan — — kynnen perät si-nertävät — huurretta viitallaan."

— Sinä olet pelästynyt, näitkö sinä täällä tuvassa mitä?

— E-e-en — änkytti poloinen vieras, paita tuskanhiestä märkänä.

— Se, otahan tuosta lääketä, pelästyneille tehtyä, rautamuurahaisilla höystettyä, jutteli Metsä-ämmä ottaen nurkkakomerosta pullon. — Juo vielä!

Voimakas koettu juoma tehosi. Jo rykäisi mies, ja alkoi kaivella piippuaan.

— Niin, niin — nyökytteli noita — elämään päin meillä ovat ihmiset, kaikki piristyvät täällä kävijät, toipuvat, lähtevät autettuina. Ei siinä ole lukua, ei laulua! — — Sinulla pitäisi tietääkseni olla iso asia?

— Niin on. Tenikan, moisniekan asia.

— Hm — hymähti ämmä katsoen kuoppaisilla terävillä silmillään Häkkyrään.

— Löi herraa ropottilainen, Huuhkan poika, ei laske nyt tyttöä hoviin työhön, vei kerallaan, karkasivat johonkin peittoon. Nyt pitäisi saada tietää heidän olinpaikkansa, pitäisi ottaa pakolaiset kiinni, rangaista.

— Hm, hm! Valmistin taannoin jo kertomasi jutun selvikettä — iso on, sotkuista. En ota — en ota asiaa alusta, en lopusta, otan vain sanoakseni sen mitä hovin herra kysyy: missä on pakolaiset?

— Muuta ei tarvitakaan — myönsi Häkkyrä hyvillään.

Tarvittaisiin kyllä, seivitti tietäjä — mutta minä en ole tuomari, itse jokainen tekonsa tietäköön, itse toimistaan vastatkoon, niin minä kuin muutkin, sanon vain sen mitä minulta kysytään. Käymme toimeen — minä näytän sinulle kysymäsi piilon.

Päiväkin hämärtyi jo illaksi. Enemmän ajan oli vienyt ämmän oleskelu kammiossaan, näkyihinsä, katsomiinsa, syntyihin syventyneenä. Niin oli sattunut usein ennenkin, tulijat saivat tyhjässä, ihmistömässä tuvassa odottaa, kun tietäjä askarteli eteiskopissa salakammiossaan, johon eivät muut saaneet tulla. Taian teho avasi siellä "katsojan" näkyville asianomaisten ihmisten sielulliset maisemat: — — mielteet ja aatelmät juoksivat säikeinä rulliltaan — toiset silkinhie-

noina, toiset nuoramaisina, solmuisina, päin päätyvinä. Toivot ylenivät puina, eräät kasvussaan uupuneina — eräät vehmaan lehtevinä, liplattavina — — unelmat kukkina poven porrasvierta kaunistivat — tahi eivät kaunistaneetkaan. Oli ummehtuneita kujia, puuttomia pihvoja, likaisia seinävieriä — — Mitä kiihottavinta katseltavaa — tietäjälle, taitajalle! Aika kiittää ohi huomaamatta, ulkona pauhaavan tuulen tohina kuuluu hiljaiselta säestykseltä, sillä ihmismielteitten, pyrkimysten, tahtomien maat ovat kaukaiset, laaksot syvät ja meren pauhu voittaa siellä maiset äänet.

Ja ollakseen oikeamielinen ei "katsoja" rupeakaan tuomariksi, "itse jokainen tekonsa tietäköön, toimistaan vastatkoon", tietäjä katsoomistaan, vieras kysymistään — — omat heillä kaikilla asiansa!

— Annahan, käyn hoitamassahevosta, sanoi Häkkyrä ollen jo miltei tasapainossa. Hän uskalsi puhua kuin ainakin. — Ehtinenkö tänä iltana lähtemään?

— Eihän nyt enää mihinkään, näin myöhällä. On tuolla tuvan takana katos — vie sinne hevosesi!

Mies näytti vähän epäröivän, mutta eihän siinä mikään auttanut, enempää kuin taannoinkaan. Asia oli selvittämättä, ilta käsissä, ei tulut turvaksi muu, kuin yöpyminen. "Ja" — mietti mies — "jos tässä sattuisi säpsähtämään, niin onhan lääketä vielä, juotavaa ämmän putelissa".

— Pitäne sitten yöpyä, isännänhän on aika!

— Hm — tästä ajasta, aikaahan täällä ollaan viettämässä, vaivaiset.

Tupa pieni, korven kohina kuulosti nyt selvemmin kuin päivällä, pitäen yhä yllä Häkkyrän pelkoa.

Ämmä istui lieden edustalla, kädet poskilla, kyynärpäät kiveen nojaten. Hän katsoi tuijotti tuhkiin mutisten itsekseen sanoja, joita mies ei ymmärtänyt — — Nyt tuikahti takalle sinervä tuli, lehahti

"Käsitöistä olen saanut vaihtelua ja iloa elämäni"

Emäntä Edla Hannisen taitavissa käsissä ovat syntyneet lukemattomat käsityöt, mutta aikaa on kodin hoidon lisäksi riittänyt vielä muihinkin harrastuksiin.

palamaan, liekki valaisi tuvan — — Noita nousi, käveli kaapille — — otti puolillaan olevan viinapullon, asetti lepatukseen. Taas hän kävi samaan asentoon takkakivelle laamalleen, tuijotti ja mumisi.

Tuvan lakirajassa kiertivät pitkin seiniä hyllyt, joilla asuja säilytti kaikenlaisia kampeitaan, pusseja, pulloja, yrttejä. Siellä rahpsahti! Kissan kokoinen ruskea otus rupesti ympäri hyllyjä kapaisemaan, ei sihisten, ei sähisten, vaan omiksi illoikseen juosten.

— Mikä tuo on? kysyi Häkkyrä.

— Anna hänen olla, viittasi velho päättään kääntämättä. Miehen selkäpiillä viersivät kylmät puistattavat väreet.

— Tulehan nyt katsomaan, näet

— Olen ihan pikkutyöstä asti tykännyt käsitöiden tekemisestä ja into tuntuu vanhemmiten yhä vain kasvavan. Käsitöiden parissa askartelu on ollut minulle eräänlaista hermolepoa ja olen tuntenut — ja tunnen — todellista työn iloa kangaspuita paukutellessani, villoja karstatessani ja kehrätessäni, rotinkia taivutelllessani ja vaikkapa porsliinia maalatessani, sanoo emäntä Edla Hanninen 64 Tervakosken Napialassa. Edla on kotoisin Sakkolan Hovinkylästä, missä hänen isänsä Tuomas Vepsä omisti maatilan Petäjäjärven emäntäkoulun lähellä. Emäntäkoulu sitten aikoinaan osti Tuomaan tilan ja niin tämä erikoisen taitava kirvesmies muutti muualle. Hän teki taloja, aina Pietaria myöten ja monet olivat ne talot, jotka hän rakensi ja korjaili myös kotipitäjässään.

— Kun minä seinän veistän, ei siinä tikku käteen tartu, oli Tuo-

pakolaisten peiton! Katso tuota tulta kohti tämän viinan läpi. Näetkö?

— On tuossa vasemmassa reunassa — talo, iso, moni-ikkunainen — harjojen yllä tuuliviiri — pihapuina vanhoja koivuja.

— Tuossa palteen nenällä on mökki, puoliksi maan sisään kaivettu, karkulaisten peitto. Näkyykö?

— Ky-yllä.

— Nyt olet nähnyt kysymäsi, lausui tietäjä. Hän vei viinansa komeeroon. Sinervä liekki liedellä himmeni vähitellen.

— Tunnetko nyt näkemäsi paikat, muistatko?

— Ken heitä — on taloja paljon ja palteita maakunnassa, ken heitä näin äkisti kaikkia — — oli se iso koti, moni-ikkunainen, koivut, viiri, hönni palteella.

maalla tapana sanoa. Ja näin olikin, muistelevat jo ikääntyneet Sakkolan isännät.

OMENA EI PUTOA KAUAKSI PUUSTA

On siis luonnollista, että tytär Edla on kätevä käsistään. Myös juttu luistaa tältä vilkkaalta karjalaisemännältä, jonka eräs harrastus on marttatyö. Hän on toiminut 21 vuotta Tuulensuun Marttojen sihteerinä, laulanut marttakuorossa, saanut lukuisia palkintoja erilaisissa työkilpailuissa ja antanut karjalaista perinnetietoa useamman keran mm. Museovirastolle.

— Tämä kaikki on ollut minulle vain harrastamista. Kodinhoito, maatyöt ja karjanhoito ovat vieneet suurimman osan ajastani. Tietysti näissä askareissa on suuresti auttanut myös aviosiippa Väinö, jonka kanssa olemme kasvattaneet miehen ikään kaksi poikaamme.

Edla-emäntä on tunnettu pitojen järjestäjä, niitä hän on emännöinyt lähes neljätkymmenet.

PARI HEHTAARIA HORSMAISTA MAATA

Hannisen perhe muutti nykyiselle kotipaikalleen Napialaan 40-luvun lopulla.

— Tila oli n.s. asutustila, horsmaa kasvavaa maata oli pari hehtaaria. Rakensimme pienen omakotitalon lisärakennuksineen ja hankimme lemmiä ja lampaita. Pellavaa laitomme myös kasvamaan heti kun maa oli saatu kuntoon.

— Tein vaatteet omista tarpeista — siihen aikaan oli lähes kaikki ”kiven alla”. Ja varsin hyvin tultiin toimeen niinkin... eipähän sitä tällainen evakkoperhe osannut enempää vaatiakaan.

— Se oli työtä vuorotta, unelle ja levolle ei paljon aikaa jäänyt, mutta ihmeesti sitä ihminen nuorena jaksaa, muistelee pienikokoinen ja puhelias emäntä.

LAHJOJA...TULIAISIA

Edla on tehnyt käsitöitä ”vähän niinkuin itsekseen”. Pääasiassa sukulaiset ja ystävät ovat saaneet lahjoja, tulusia ja muistoina hänen töistään.

Mutta on niitä vielä jäljelläkin... ja lisää syntyy. Kolme vuotta sitten hän järjesti kotiaitassaan näyttelyn ja nähtävänä oli lähes viisisataa toinen toistaan kauniimpaa käsityötä!

— Paljon on vuosikymmenien saatossa tapahtunut. Koti jäi Karjalaa, mutta iloinen mieli tuli mukaan Tänne Hämeeseen. Ja mikä tässä on ollessa, terveyttä ja leipää on toistaiseksi riittänyt, puhlee Edla kuin itsekseen esitellessään kahta yli puoli vuosisataa sitten tekemäänsä liinaa.

— Silloin se alkoi ja jatkuu yhä. Nykyisin aikaani kuluu myös hyötypuutarhan hoitelemisessa. Sanotaan vaihtelun virkistävän ja siltä minustakin tuntuu...

”Me Karjalan lapsia laulavia...”

Teksti ja kuva
Pekka Myllö

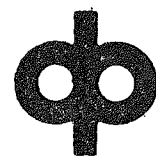
Toimituksen tuoli

Pitäjäjuhlamme on 2 päivä elokuuta täällä Vesilahdella. Toivomme runsasta yleisömäärää juhlaan. Juhlan musiikkipitoinen ohjelma on julkaistuna tässä numerossa.

Kun viimeksi juhlittiin ja ”kihtiin” Vesilahdella oli Lempäälän — Narvan maantien öljysorastus rakennusvaiheessa. Nyt on tiet Vesilahden kirkolle ja Narvaan jo uudestaan päällystetty, mutta Vammalan tie on ennallaan ja Nokian välilläkin on 10 km huonokuntoista soratietä. Punkalaitumen maantietä osittain juuri perusparannetaan. Vaikka Narvan ahde Tuulikalliolle onkin ennallaan ja tien mutkat lä-

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

hes oikomatta, niin kyllä tänne jo paljon liukkaammin auto liikkuu kuin ennen. Linja-autoliikenne sunnuntaina on harventunut, mutta ymmärryksen mukaan Tampereelta lähtee linja-auto linja-autoasemalta klo 9.30 ja takaisin Narvasta kello 16. Entinen kiertolinja ei aja sunnuntaisin kumpaankaan suuntaan.

Asutusta on etenkin kirkolle tullut lisää ainakin sata huoneustoa, joista tosin enemmän kuin puolet katseilta piilossa maastossa on ja myös Narvassa on runsaasti uutta rakennettu, mutta sekin on Kipparin asutusaluetta lukuunottamatta sivussa keskustasta ja huomaamatta jää vierailta.

Juhlapaikat: Kirkko ja Narvan seurojentalo on entisellä paikalla ja pysäköintipaikkoja riittävästi runsastakin vierasjoukkoa vastaanottamaan.

Karjalan heimon ja vesilahtelaiten kanssakäymisestä kertova kirjallinen tieto on Pohdon ja Kurkusuvun keskinäinen ottelu Pohdonsaareissa Laukossa. Tämä ensimmäinen tapaaminen ei kertomuksen mukaan ollut rauhallista rinnakkaiselo, vaan kalpojen viuhintaa ja kärsimistä.

Vesilahtelaisiin sakkolalaiset saivat ensikosketuksen silloin kun Kalle Lemola osti Raudusta aivan Sakkolan rajalta laajan maatilaa. Kallella oli laajat viljelykset ja paljon piikoja. Ja missä on piikoja, niin sinne kasaantuu myös poikia ja näin myös Sakkolan puolelta, etenkin Petäjäjärveltä poikien polkupyörät ohjautuivat helposti kohti piikojen aittoja kesäisin ja syksyllä luultavasti poikettiin myös naurishalmeissa.

Kun Dallapé orkesteri vieraili paikkakunnalla niin tietysti Kalle ajoi orillaan tähän tilaisuuteen, joskaan orhin ulkonainen puhtaus ei ollut parhain mahdollinen... Kalle innostui kovasti Dallapén esityksestä ja harmitteli kun emäntä ei ollut mukana ja siksi hän kävi kysy-

mässä orkesterilta, että mitä maksaa kun seuraatte minua ja soitatte meillä emännälle. Hinta oli kertoman mukaan silloista rahaa 5000 markkaa. Kalle maksoi mukisematta ja emäntä sai yksityiskonsertin kotonaan.

Tehkääpä pojat perästä tätä vastaava hyvä työ...!

Nykyinen täällä asuva sakkolalais-syntyinen väestö on lähes kaikki Petäjäjärven ja Hovinkylän entisiä maanviljelijöitä ja kun mukaan lasketaan Laukon Joenpohja nykyisen Nokian puolelta on tänne asutettu yli 50 maanviljelijäperhettä. Vapailta markkinoilta on lisäksi ostaneet maatilan tai talon n. 5 sakkolalaista perhettä. Näistä maatioista on vain pari kolme siirtynyt pois silloisilta tiloille asutetuilta suvuilta, nekin luonnollisen ikääntymisen kautta. Nuorisio on tietysti hajaantunut hyvin laajalle alueelle, joskin pääosa lienee nykyisin Tampereella ja Helsingin seudulla.

Ainakin näin täällä maaseudulla tuntuu hämäläinen ja karjalainen luonne sopeutuvan hyvin avioliittoon ja mikäpä sen hauskeempaa olisikaan, kuin hyvä rinnakkain olominen ja aviossa eläminen. Esimerkiksi nykyiset kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajat ovat menneet avioliittoon onnekaasti, hämäläissyntyinen sakkolalaisen neitosen kanssa ja sakkolalainen taas on onnellisessa avioliitossa vesilahtelaisen kanssa. Missä toisessa sakkolalaisten asutuskunnassa on elämä näin hyvin ”lutviutunut”? Tuskin missään, luulisin...

Onpa vesilahtelainen leskimies käynyt jatkosodan aikana soutele-massa Suvannollakin, tosin tuloksettomasti?

Kaksi pientä piirtoa täällä on joita minä en jaksa käsittää. Ensimmäinen on se, että miksi nykyisen Nokian ja Vesilahden rajatolppa ei voisi olla oikeassa paikassa, siis siinä missä raja kulkee, vaan aivan vika paikassa. Eikö osata lukea

karttaa, vaikka suunnistuksessa on oltu valioväkeä! Toinen yli ymmärryksen käynyt julistus Keihosen ja Kesolan tienristeysten välillä oleva HAVAINTOTIE! Mikä se, tai mitä se on? Minä en ole sillä välillä koskaan havainnut kuin TVH:n suuren hiekkakasan! Kun tulette juhlaan ”tiratkaa” tarkkaan ja kertokaa havaintonne minulle. Koska minun huomiokykyä ei siihen ole riittävän näkevä!

Ja hyväksi lopuksi toivon hyvää säätä ja iloista mieltä Teille, jotka tänne tulette, toivottavasti runsaslukuisesti, juhlimaan!

Myös Simo Kuupon seitsemän veljestä oli puettuna kenttäharmaseen sotien aikana. Heidän kotikylänsä oli Sakkolan Kelja.

VEIKKO SOKURA

**Erikois-
hammasteknikko**

TAMPERE

Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 56 615

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMALAMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Seinäpallopeti LASTEN LEIKKEJÄ SUVANNON RANNOILLA

Siihen aikaan noin 1915—16, kun vanhempani lopullisesti muuttivat Kiviniemeen, oli juuri rautatien rakentaminen parhaillaan. Paikkakunnalla asui niinkutsuttuja rautatieläisiä. Oli Tuupaiskaa, Herraskaa, Katuskaa j.n.e. niinkuin naispuolisia "tituleerattiin". Se tapa jäi sitten myöhemmäksikin ajaksi, kun Häyryskä ym. nimet jäi vielä jäljelle kun varsinaiset rautatieläiset olivat jo häipyneet tuhannen tuuliin.

Joka tapauksessa ovat jääneet muistiin monet mukavat koulutoverit noilta ajoilta kuten Tuupaisen Maikki, Kettusen Nelly, Jäppisen Aino.

Erikoisen hyvin muistan Tuupaisen Maikin, jonka koti oli vanhassa Hyyrisen talossa, mikä oli hiukan alempana rinteessä kuin Simon rakennuttama uusi koti. Maikki kävi usein leikkimässä kanssani, kun asuikin niin lähellä, niin jopa pistäytyi useamman kerran päivässä ruutua n.s. kittilää ja lautaa hyppäämässä. Mutta seinäpallopeti oli paras viihdyke.

Se peti oli oikea taidon näyte ja siinä oli monta vaihetta. Ensin alvan tavallinen heitto seinään ja pompatessa takaisin otettiin se kiinni kahdella kädellä — kouraan. Seuraavan heiton aikana piti läpäyttää käsiä vastakkain. Sitten seuraava vaihe oli pyörittää käsiä toistensa ympäri myötä- ja vastapäivään, sitten läpäyttää käsiä edessä ja selän takana. Sarja päättyi pyörähdykseen, jopa kahteen, kun taito lisääntyi. Seuraava sarja oli tehtävä kaikkine vaiheineen selin seinään. Ja sitä seuraava sarja yhdellä kädellä ja se kysyi jo hallintaa. Varsinkin vasen käsi toi pelikatkon minulle oikeakätiselle nopeasti ja pelivuoro siirtyi toiselle.

Maikki oli kadehdittavan näppärä tuossa seinäpallopetissä ja väsymätön. Kaupan takaseinä oli karkea ja

Suurin osa elämästä on työtä ja arjen aherrusta. Niin kuin värikkäät kukat heinäpellossa, ovat leikit värittämässä elämän maisemaa. Ne on juurtuneet elämän maaperään jo lapsuudessa ja usein vielä vanhuudessaakin kukoistavat, vaikka leikin muoto on muuttunut ikäkausien vaihtuessa.

Suvannon rantojen kyläyhteisöissä olivat lasten leikit monimuotoisia. Lapset leikkivät leikkejä, joiden aiheet lienevät olleet peräisin menneiden sukupolvien kulttuurista ja rikkaasta mielikuvituksesta.

Sopivat maastot kesäisin ulkoleikkeihin olivat Suvannon rantojen kuivat ahomaat. Kylissä oli runsaasti lapsia, joten suuremmatkin puitteet vaativa leikki tai kilpailu oli lukumääränsä puolesta helposti järjestettävissä. Pyhäisin oli lapsilla enemmän aikaa tavata toisiaan ja osallistua yhteiseen ilonpitoon. Leikkipaikkoja löytyi runsaasti myös pihapiiristä ja osa leikeistä soveltui hyvin sisällä leikittäviksi.

Ulkoleikeistä tavalisimmat olivat pallopetit. Niihin kuuluivat "Neljä maalia" ja heittopallo. Neljässä maalissa oli nimensä mukaisesti neljä maalipaikkaa, joihin oli juostava pallonlyöntien väliajoilla. Tämä peti oli paitsi hauska ajanviete, myöskin kehittävä liikuntamuoto, jossa ke-

tasaisesti hirret veistettyjä, joten pallo pomppi mukavasti. Kaksikin pelaajaa mahtui hyvin heittämään palloa olematta toisilleen vastukse-

Tuon leikin ajattelin opettaa lapsilleni kun olisivat varttuneet sopivaan ikään, vaan eipä ollut enää seiniä johon heittää palloa, kun se aika tuli.

Oikeastaan en ole huomannut ny-

hittyi käden tarkkuus ja nopea liikunta. Jännitystä ei myöskään pelistä puuttunut, varsinkin jos pelaajia oli paljon.

Heittopallo, jossa kilpailtiin siitä, kuka saa pallon kauemmaksi lentämään, kehitti käden voimakkuutta. Lisäksi pelattiin piiripalloa, jossa poltettiin pallolla piirretyn ympyrän sisäpuolella olevia. Tämä leikki muodostui hauskaksi ja eloisaksi. Yleensä palloleikit olivat siten järjestettävissä, että niissä ei osallistujien ylärajaa ollut, vaan mukaan voitiin ottaa kaikki halukkaat.

Varsin yleisiä leikkejä pihapiirissä olivat kuurupeitto ja hippaleikit. Kuurupeitto oli huvittava monessa suhteessa, jo luenta, jolla valittiin oli hauska: — Käyveä kuurupeittuo, kalalohon keittuo, Pannoa suoluola, pannoa vettä, männeä itse peittuo!

Tässä leikissä olivat piilopaikat moninaisia, niin että kuurujalla oli täysi työ etsinnässä ja nimen kirjaan viemisessä.

Hippasilla olo oli yksinkertaisempaa. Siitä oli kehitetty erilaisia versioita. Sorminäppäryyttä kehittävä oli noppa, jota pelattiin viidellä kivellä. Kivet valittiin niin, että ne olivat mahdollisimman samankokoisia, pyöreitä ja käteen sopivia.

Suvannon seudun leikkeihin kuuluivat vielä erilaiset panttileikit,

kyajan lasten pelaavan tuollaista seinäpalloa missään. Mistä johtunee? Ehkä ei ole sopivaa seiniä!

Kun Maikki sitten eräänä päivänä kertoi tulleensa hyvästelemään ja muuttavansa pois Kiviniemestä, niin tuntui haikkealta. En koskaan enää tavannut häntä, mutta muistikuvissa yhä pyörähtelee.

Klaudia Pelkinen

PAIMENPOIKA

Tuo kaukainen aika tuntuu niin läheiseltä kuin eilen eletty päivä, mutta onpa siitä jo kotvanen kulu-

Silloin kun minä, Anulan Paimenpoika, koin ajankohtaisena tämän tarinan tapahtumat, eli luomakunta kesän kukkeinta aikaa. Heinien korjuu oli juuri päättynyt ja kesän kukkea rehevyys enteili rikasta syksyä. Tosin paikka paikoin pilkottavat kellastuvat lehdet loivat kesän kauneuteen ikääntyneen ilmeen, mutta muuten syksyn tuloa tuskin huomasikaan.

Heinäntekoon taittui kevään- ja keskikesän kiireinen kausi. Nyt saisi talonpoika hetkisen levähtää. Tyytyväisinä kulkivat isännät peltonsa piennarta pitkin tarkkaillen viljan kypsymistä. Hiljalleen tuuti kultainen vilja täyteläisin tähkäpäin suvi-

Kesän myötä oli Anulan emakko pyöräyttännyt pahnueen pieniä por-

kirkkoveneen soutu, takimmainen pari ulos ja tattarinpuintileikki, jossa pyörittiin parissa ympäri sormista kiinnipitäen. Lopuksi lienee mainittava savileipien teko tuvan seinustalla. Sekin oli hauska leikki eikä tarvinnut kalliita varusteita onnistuakseen.

Ei ollut silloin nuoriso-ohjaajia leikkejä ohjaamassa. Lapset leikkivät ja kisailivat, Suvanto soitteli sävelliään taustamusikikkina ja hauskaa oli. Lapsuuden monet leikit loivat pohjaa elämän suureen leikkiin, joka yhä jatkuu, jännittävänä, uusia näköaloja antaen

Elsa Tuokko

saista. Hellien, kuin ihmislapsia ikään hoivaili emäntä porsaitaan, syötti, juotti ja jutteli niille kuin äiti lapsilleen ja samalla tarkkaili niiden kasvamista. Siihen aikaan sika pienine porsaineen näytteli Sakkolalaisen talonpojan taloudessa hyvin huomaatavaa osaa. Porsaista saatua tuloa ei sopinut väheksyä, sillä niillä tuloilla joutui moni talous tasapainoittamaan vuotuisen butjettinsa.

Silloin Sakkolan porsas oli kysyttyä tavaraa. Pitäjän nimi oli laadun tae. Ei tarvinnut "partsikan" tavaransa mainostaa, riitti kun mainitsi pitäjän nimen.

Mutta mikään ei ole ikuinen, ei edes sikaperheen perheonni, sekin oli vain ohitse kiitävä harhakuva, — pakeneva kangastus, — illuusio joka oli vain ruusunhoitoinen valhe.

Anulassa sikaperheen kohtalo oli emännän kädessä. Emännän tahdosta riippui sen onni, tai onnettomuus.

Jo monta päivää oli sikalan yllä leijunut musta, onnettomuutta enteilevä pilvi. Poissa oli emännän suojaava käsi, — tuomion hetki oli tullut, — ja se tuli, — porsaat myydään.

Päätös antoi alkusysäyksen monenlaisien toimintojen vyörylle. Ostan tuloa ajatellen oli sikala siivottava, siistittävä porsaat ja tehtävä laatikko niiden kuljettamista varten. Jokaiselle siis riitti työtä ja toimintaa, — minullekin, sillä minä sain tehtäväkseni saattaa sanan Sudenhännän Sipiläiselle, että tulisivat ostamaan Anulaisien porsaat.

Hiekkamäestä tapasin Peltosen Eeliksen. Olimme Eeliksen kanssa hyvät kaverukset, joten kun Eeliksellä ei ollut mitään tekemistä, hän liittyi seuraani ja me jatkoimme matkaa yhdessä.

Tiemme kulki Tissisuon laitaa pit-

kin. Tähän aikaan kesästä Tissisuo oli jokseenkin kuiva, vain sieltä täältä löytyi jokunen lammikko. Suon laidassa oli petäjän kantoja joissa oli erittäin paksu kaarna. Näistä kaarnoista olin vuollut itseleni laivan, — "Titanikin", jonka piilotin risukasaan erään lammikon reunalle. Hakiessani lehmä metsästä poikkesin suolle ja leikin laivallani.

Tähän saakka ei salaisuuttani tuntenut kukaan, mutta kun Eelis oli parhain kaverini, päätin uskoutua hänelle.

Kaivettuani "Titanikin" esille, laskin sen hellävaraisesti veteen, ase-
tuin vatsalleni lammikon partaalle ja puhalsin purteni purjeisiin. Eelis oli mahallaan muutaman metrin päässä ja loiskutteli kädellään vettä, — teki laivalle laineita. — Me olimme merimiehiä ja matkalla tunte-

Rajaharjun päältä erkani oikotie Sudenhäntään. Oikeastaan se tie ei sanan varsinaisessa merkityksessä ollut mikään tie, vaan se oli pikemminkin menneiden vuosikymmenien takainen maastoon unohtunut käärypolun pahainen jota kukaan tuskin tarvitsi.

Lähellä teiden yhtymäkohtaa polun poskessa oli vanhaan koivun konkeloon nojaava muurahaisen pesä. Pesältä tien ylitse metsään ja metsästä pesälle valui katkeamaton muurahaisten virta. Kaikesta päätellen siitä kulki muurahaisten huoltotie, sillä useimpien pesälle kiiruhtavien muurahaisten kantamuksena oli jotain kekoon kannettavaa tavaraa. Muurahaisten näennäisesti summittainen liikkuminen tuntui kiinnostavalta, joten kyykähdimme kinttujemme varaan tehdäksemme lähempää tuttavuutta. Seurasin juuri katseellani erästä ryhmää jonka jäsenet vuorotellen koskettelivat tun-

tosarvillaan toinen toisiaan, kun kuulin Eeliksen huudahtavan: — ”Voi juku Valtteri, katso.” Katsoin Eeliksen sojottavan sormen suuntaan ja näin, miten kymmenien muurahaisten parvi raahasi pesälleen jättiläismäistä toukkaa. Toukka näytti olevan elossa. Se kimmerteli kaikin voimin vapauttaakseen itsensä saalistajiensa otteesta, mutta periksi oli senkin annettava, sillä yhteistyö oli jälleen valttia.

Jalkoja kirvelevät muurahaisten puremat saivat liikettä ”töppösiin”. Hetkisen me hypimme yhdellä jalalla kuin marakatit markkinoilla ja hosuimme sääristämme enimmäkseen muurahaisten pois. Pahimmat ”herhiläiset” saivat päättää päivänsä peukalon ja etusormen välissä.

Sipiläisen miehet olivat kotona. Oletan että Vilho oli juuri palannut reissulta ja isäntä valmisteli uutta reissua. Näin päätteen siksi, että kuulin miesten mainitsevan, että Anulaisten porsaat joutuivat juuri sopivaan aikaan, sopivat mukavasti muiden porsaiden mukaan huomiseen lähtöön. Ja niinpä Sipiläisestä lähti mies melkein päältä sijoiltaan Anulaan tekemään porsas-kauppoja.

Sakkolalainen porsaspartsikka oli työnsä taitaja, ammattimies alallaan. Kaupantekoa siivitti sanan sujuva sukkeluus ja harmiton huumori. Ostaja teki tarjouksen ja myyjä esitti omat ehtonsa. Tinkiminen oli tiukkaa työtä. Suusta suoltui sukkela sanaa ja kädet heilui kuin heinämies. Joskus puhui ostaja, joskus myyjä ja joskus puhuivat molemmat ja hinta nousi jos oli varaa. Ja kun kaupat tehtiin, lyötiin kättä päälle ja ryypättiin litkat.

Silloin Anulan porsaat vaihtoivat omistajaa. Sopimuksen mukaan piti myyjän toimittaa porsaat huomiseen puoleenpäivään mennessä Kiviniemen asemalle. Petäjärven asema oli toki moninverroin lähempänä, mutta kun Sipiläisen porsasvaunu porsaineen odotti Kivinie-

men asemalla, ei muutakaan mahdollisuutta ollut.

Aamulla jo hyvissä ajoin valjastettiin hevonen sontakärriin eteen. Jo illalla oli laatikko nostettu kärryille ja nuoritettu kärryihin kiinni. Nyt oli edessä koko tehtävän surullisin, sydäntä riipaisevin hetki, — henkensä hädässä kiljuvien porsaitten lastaaminen laatikkoon. Lastaamisen ajaksi oli emakko suljettu telkien taakse, josta se äidin tuskaa tuntien yritti murtaantua ulos antaakseen pienokaisilleen apua.

Isäntä lienee ajatellut, että matka kahden kauneampi, eli parempi on ottaa poika matkalle mukaan kuin jättää kotiin jouten ”vokkelehtimaan”. Matkalle siis lähdettiin kaksissa miehin, minä ja Anulan isäntä Aappo. Minulle Kiviniemi oli kokonaan tuntematonta seutua, joten olin miestä mielestäni kun pääsin sielläkin käymään, etenkin kun olin kuullut kerrottavan, että siellä oli kuohuva koski ja melkein yhtä suuria talojakin kuin kaupungissa.

Porsaat joutuivat perille sovittuun aikaan. Koska Sipiläisen Vilho oli jo varttumassa, viivähdimme asemalla vain muutaman hetken ja ajoimme kylän keskustaan.

Keskustassa isäntä sitoi hevosen erään kauppaliikkeen hevospuomiin kiinni ja heitti heiniä eteen.

Puisteltuaan vaatteistaan enimmäkseen heinämurot pois, hän kääntyi minun puoleeni ja virkkoi: — ”No, — nyt minä lähdän vähän omille asioilleni. Käyn kirjakaupassa ja vähän muuallakin. — Viipynen asioillani kenties parisen tuntia, joten sinä saat käyttää oman aikasi siten kuin sen parhaaksesi näet. — Pysyttele kuitenkin sillan läheisyydessä niin ettei sinua tarvitse etsiä. — Satut muuten jäämään kyydistä pois. No hei sitten, — ja muistahan olla ihmisiksi”, evästeli isäntä ja lähti.

— Heipä hei, — huikkasin minä ja heilautin kättäni.

Katseltuani hetkisen kylää, siirryin kosken sillalle ja nojasin sil-

lan kaitteeseen. Siinä allani syksyivät Vuoksen vuolaat vedet jymisten halki vehmaan maiseman kohti puhtaan Suvannon sinisiintoista selkää. Näin miten kaksi mahtavaa elementtiä, usvaksi pirstoutuva vesimassa ja kirkkaasti paistava aurin-
gonvalo loivat toinen toisistaan vastakohtaisuuksien maailman. Katsoin lumoutuneena vuolaan kosken kuohuvaa kurimusta ja mielikuvitukseni laukkasikin kuin vauhkoonnut varsa. Kosken kuohuvat vuolteet loihitivat eteeni satumaisen kauniita, joskus jopa pelottaviakin mielikuvia.

En tiedä, miten kauan viivyin kääntäen kosken lumoissa, mutta kun viimein vilkaisin sillan suuntaan, näin sen päässä miehen joka seisoi kahareisin pyöränsä päällä. Kun mies huomasi, että olin huomannut hänet, hän potkaisi pyöränsä liikkeelle ja lähti polkemaan minua kohti. Olin varma, että mies oli tarkkaillut minun liikkumisiani sillalla.

Kun mies saapui luokseni, — hän, jonkinlaista virallisuutta tavoitellen laukausi: — ”No, kenenkäs sitä ollaan poikia ja miksi seisoskelet sillalla? — On kai noin suurella pojalla muutakin tekemistä, — vai eikö ole?”

Kerroin miehelle koko tarinan juurtajaksain, alusta loppuun. Kerroin olevani Anulan Aapon paimenpoika Petäjärveltä. Kerroin hänelle Anulan emakon porsimisesta, sekä sen, mitä varten olin sillalla.

Tämän jälkeen mies, — kuka hän sitten mahtoikaan olla, kenties poliisi, siltavahti, tai ehkäpä vain joku utelias kyläläinen, tenttautti minua Petäjärveläisten tuntemuksella. Hyvin tuntui mies olleen Petäjärveläisten asioista perillä, kenties paremmin kuin minä.

Vihdoin mies tuntui saaneensa tiedoistani tarpeikseen, käänsi pyöränsä kylän suuntaan ja lähti polkemaan pois päin. Melkein välittömästi miehen mentyä ilmaantui he-

Muotia ja musiikkia

Kauniina toukokuun sunnuntaina oli meitä kokoontunut iloinen joukko musiikin ja muodin ihailijoita Karjalatalolle seuraamaan Vokki-Virkin kevättapahtumaa ”Kevät keikkuen tulevi”. Päätoimittaja Leo Tujusen alkusanojen jälkeen kaikui Köyhien Ritarien raikas laulanta koivunoksin koristellussa juhlasalissa.

Myös Raita Karpon heleä ääni ilahdutti kaikkia meitä kevätmiehelelle virittäytyneitä kuulijoita.

Runsaaseen ohjelmaan sisältyi vielä käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkin haastattelutuokio, jossa tekstiilikonsulentti Paula Sihvonen kirpeiden kysymysten muodossa valoitti yleisölle Vokki-Virkin kehitysvaiheita jo runsaan 30 vuoden aikana.

Ohjelman jälkipuoliskon täyttykin sitten odotettu kevään ja kesän muotia esittelevä vaatenäytös. Mallistojaan oli tuoneet näytteille kaikkiaan kuusi kotimaista vaatetusalan yritystä.

Näytöksen aloittaneen Annikki Karvisen poppana-vaatteet ovat sekä kuoseiltaan, että materiaaleiltaan aina yhtä ajattomia ja monenlaiseen, vaativaankin menoon sopivia. Tämän kokoelman esitteli meille vauhdikkaasti ja ammattimallin tyyliä Anneli Kangas.

Klassisen tyylikäs oli myös Kaisa Heikkilän tuotannosta poimittu koelma. Hänen mallistonsa raikkaina mannekiineina esittäytyivät Roswita Heikkilän PR- ja Muotiopiston uudet vastavalmistuneet oppilaat.

Nostalgisia tunteita herätti puolestaan Hilja Marien 30- ja 40-luku-

jen puvut. Liikkeen omistajat Helena Tihula ja Lilli Karintytär Suomalainen olivat vuoroin sormenpäitä myöten tyylikkää ladyja ja vuoroin naurettavan koomisia isoisan aikaisissa ylisuurissa yöpuvuissa.

Kahden nuoren naisen yhteinen yritys Tinarinta ja Impyen Ilo esitteli omaperäisestä mallistostaan kevään ja kesän huoletonta mekko-
linjaa. Kaikki tämän ateljeen vaatteet ovat aina yksityiskappaleita, joka tietenkin on erinomainen myyntivaltti nykyisillä runsauden markkinoilla.

Poiketen muista muotinäytökseen osallistujista esitteli Pukeva usean eri yrityksen tuotantoa. Kolmen lapsen ja kahden äidin puvut olivat sekä Pukevan omaa mallistoa, että tunnettujen kotimaisten vaatetus-
tehtaiden kevään parhaimmistoa. Ihastusta saivat erikoisesti osakseen pikkupoikien aidot merimiespuvut kaikkine pilleineen ja kokardeineen, sekä koko näytöksen kuopuksen

puolitoista vuotiaan Aino-tyttären pitsikauluksinen pyhämekko.

Näytöksen päätti Titvi Design tuotantoa esittelevä ryhmä. Iloinen musiikkisäestys ja kansantanssit täydensivät mukavasti Titvin kansanomaisten vaatteiden luonnetta.

Karjalatalon aulasta vielä mukaanostetut ilomantsilaiset herkkupiirakat, jotka maistuivat vielä seuraavana aamuna sekä tilaisuuden synnyttämä kepeä mieli olivat oiva avain tulevaan kesään.

Liisa Vallioja

KUPLETTILAULU SAKKOLAN KIRKON- KYLÄN ELÄMÄSTÄ, JOKA LIENEE MANU VIROLAISEN SEPITTÄMÄ

Ollapa teillä, niinkun on meillä:

Kirkko keskellä kyllä,

sitten ei tarvitse jouluamuna

nousta niin varhain yllä.

Ollapa teillä, niinkun on meillä:

Saarnataiton Jurkka,

sitten sais panna vanhat papit

romukaapin nurkkaa.

Ollapa teillä, niinkun on meillä:

Lukkari Patamäellä,

niin ei teijän huolisi kirkkoon

männä

paremmallakaan säällä.

Ollapa teillä, niinkun on meillä:

Pikkunen leipuriliike,

niin ei ois teijän kylässä

emännillä lauantaina kiire.

Ollapa teillä, niinkun on meillä:

Automopiilit tiellä,

saisitte tekin sakeampaa

maantien pölyä niellä!

Ollapa teillä, niinkun on meillä:

Myllyt jauhamassa,

sitten ois teijänkin metsissä

sahapuut seisomassa.

Muistanut Hilma Leppänen os Eeva

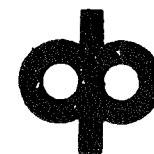
**POLKUPYÖRÄT,
MOPEDIT,
VARAOSAT JA
TARVIKKEET.
URHEILU- JA
KALASTUS-
VÄLINEET.
TUNTURI-
TUOTTEET.**

Lempäälän Pyörä

**M. TOIVA
LEMPÄÄLÄ
PUH. 750 286**

vosen turpa sillan kylänpuoleiseen päähän ja ravaavan hevosen rytmitämällä sontarattailla istui Anulan isäntä. Kotimatka oli alkanut...

Verner

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

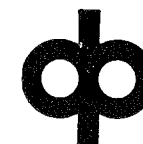
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti - Puh. 931 - 739 541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

*joustavaa
pankkipalvelua*

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön koti-
seutulehti, ilmestyy 1981
8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 30 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta
cm vakinaisista ilmoituksis-
ta alennus.

Toimituksen ja konttorin
osoite 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuus-
pankki 37370 Narva. Käyt-
tötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyp-
pö, Helmi Uosukainen, Uu-
no Pulakka, Eero Koppanen
ja Väinö Kekki.